

**การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องมารยาทของศาสนิกชนที่ดีโดยการจัดการ
เรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนบ้านแม่พลู จังหวัดตาก**

**The Development of Learning Achievement on Good Religious Etiquette
Through Activity-Based Learning for Grade 4 Students
at Banmaeplu School, Tak Province**

วัชรกร เกตุรักษ์¹, พระครูสิริปัญญาโสภณ²

Watcharakon Ketrak¹, Phrakusiripanyasopon²

สาขาวิชาการสอนสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย^{1,2}

Program in Teaching Social Student Faculty of Education,

Mahamakut Buddhist University^{1,2}

Corresponding author, e-mail: sarthonghan@gmail.com²

Received: March 05, 2025; **Revised:** April 05, 2025; **Accepted:** April 08, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองการวิจัยในชั้นเรียนมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู จังหวัดตาก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู จังหวัดตาก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก

ผลการวิจัยพบว่า จากการวิจัยผลการจัดการเรียนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู จังหวัดตาก ซึ่งผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้ 1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู จังหวัดตาก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ 2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู จังหวัดตาก ก่อนเรียนมีค่าคะแนน ($\bar{X}$ = 11.71, S.D. = 4.31) และหลังเรียนมีค่าคะแนน ($\bar{X}$ = 16.05, S.D. = 4.14) ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าคะแนนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: นักเรียน, มารยาท, การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน

Abstract

This research is an experimental study conducted in a classroom with the following objectives: 1) to develop a learning management plan using activity-based learning on the topic of proper religious etiquette for fourth-grade students at Banmaeplu School, Tak Province, to achieve effectiveness according to the standard of 80/80 and 2) to compare learning outcomes before and after implementing the activity-based learning management plan on the topic of good citizen etiquette for fourth-grade students Banmaeplu School, Tak Province. The sample group consisted of fourth-grade students from Banmaeplu School, Tha Song Yang District, Tak Province.

The research findings revealed the following:- 1. The effectiveness of the learning management plan using activity-based learning on the topic of good citizen etiquette for fourth-grade students at Banmaeplu School, Tak Province, met the standard of 80/80, which aligns with Research Hypothesis 1. 2. Comparing learning outcomes using the activity-based learning management plan on the topic of good citizen etiquette for fourth-grade students at Banmaeplu School, Tak Province, showed that the mean score before learning was 11.71 (SD = 4.31), while after learning, it increased to 16.05 (SD = 4.14). This difference was statistically significant at the 0.5 level, supporting Research Objective 2.

Keywords: students, etiquette, Activity-Based Learning.

บทนำ

การศึกษานับว่าเป็นหัวใจที่สำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และที่สำคัญยิ่งกว่า คือ ด้านการศึกษา จัดเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพในปัจจุบันซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาชีวิตและการพัฒนาประเทศโดยตรง การให้การศึกษาจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด มาตรา 23 การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงผู้เรียน ผู้เรียนเป็นบุคคลต้องพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตนเอง การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นผลจากความสามารถของผู้เรียนที่พึงได้รับการเรียนการสอนที่ผสมผสานทั้งสาระความรู้ คุณธรรม คุณลักษณะอย่างสมบูรณ์ และมาตรา 24 ความสำคัญของการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ ความรู้นำมาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น พัฒนาผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ (กรมวิชาการ, 2551: 7)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจว่ามนุษย์ดำรงชีวิตอย่างไร ทั้งในด้านปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากร ที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจถึงการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาหรือตามเหตุปัจจัยต่างๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นมีความอดทนอดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต เป็นพลเมืองดีของ ประเทศชาติและสังคมโลกนอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมาย ในการพัฒนาทักษะกระบวนการต่างๆ เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตและมีส่วนร่วมในสังคม ในฐานะพลเมืองดี ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ ดังนี้ (1) ด้านความรู้ ในเนื้อหาสาระความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญตามขอบเขตที่กำหนดไว้ ในแต่ละระดับชั้นในลักษณะบูรณาการ (2) ด้านทักษะกระบวนการเช่น ทักษะทางวิชาการ ทักษะทาง สังคม ทักษะทางการสืบสวนสอบสวน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแสวงหาความรู้ การสืบค้น เป็นต้น (3) ด้านเจตคติและค่านิยม เกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักพึ่งตนเอง เห็นคุณค่า ของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์รู้จักการทำงานกลุ่มเป็น (4) ด้านการจัดการและการปฏิบัติ ซึ่งจะช่วยให้ ผู้เรียนเกิดทักษะ ในการทำงานเป็นกลุ่ม สามารถนำความรู้ ทักษะ ค่านิยมและเจตคติที่ได้รับการอบรม มาใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้ (กรมวิชาการ, 2545: 3-4) การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน คือ เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เป็นการเอากิจกรรม เป็นที่ตั้งเพื่อฝึกและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้เรียนจะเกิดการตื่นตัว กระตือรือร้นด้านการรู้คิดจากตัวเองมากกว่าการฟังบรรยายและการท่องจำ การใช้กิจกรรมเป็นฐาน หมายถึงเอากิจกรรมเป็นที่ตั้งเพื่อที่จะฝึกหรือพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายที่กำหนด ที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยมีผู้สอนเป็นผู้ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือจัดหา และชี้แนะแหล่งค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบให้ผู้สอนเลือกใช้ ตามความเหมาะสมของเนื้อหา ดังนั้นครูควรจะมีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นประโยชน์ของผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนจากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการทำงาน กลุ่ม มีนิสัยรักการเรียนรู้ และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบและ แสดงออกถึงศักยภาพของตนเอง ควรต้องปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ มากขึ้น โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือผู้เรียนด้วยกันให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะเท่านั้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการช่วยเหลือนักเรียนโดยการใช้การเรียนการสอนแบบใช้กิจกรรม เป็นฐานเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น น่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนอีกแบบหนึ่งที่เหมาะ สำหรับนักเรียนและเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนและยังเป็นทางเลือกหนึ่ง ที่ จะนำไปปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อผู้เรียน ได้แก่ สร้างองค์ความรู้ให้แก่ตนเอง แก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล มีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม มีความรับผิดชอบช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการ

เรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

จากการศึกษาสภาพปัญหาในการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู จังหวัดตาก พบว่ามีเนื้อหาการเรียนการสอนมีจำนวนมากผู้สอนเน้นใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย จึงมีส่วนทำให้ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียนรู้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและใช้เทคนิคการสอนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานในการวิจัยครั้งนี้เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู อำเภอนาทอง จังหวัดตาก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู อำเภอนาทอง จังหวัดตาก

สมมติฐานการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ร้อยละ 80/80
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู อำเภอนาทอง จังหวัดตาก สูงกว่าก่อนเรียนและแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based-Learning) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู อำเภอนาทอง จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู อำเภอนาทอง จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 5 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 148 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนบ้านแม่พลู อำเภอนาทอง จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 32 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชา สังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 5 แผน และเครื่องมืออื่นๆ ที่ใช้ในการพัฒนา ครั้งนี้ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบเรียนร่วมมือ จำนวน 5 แผน ประกอบไปด้วย

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ความสำคัญของศาสนาจำนวน 1 คาบ คาบละ 50 นาที
- 2) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง พระพุทธศาสนาจำนวน 1 คาบ คาบละ 50 นาที
- 3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง หลักธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนาจำนวน 1 คาบ คาบละ 50 นาที

4) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง คนดีที่น่าชื่นชมจำนวน 1 คาบ คาบละ 50 นาที

5) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ศาสนิกชนตัวอย่างจำนวน 1 คาบ คาบละ 50 นาที

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งเป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการเรียน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้การวิจัย

3.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และหนังสือที่เกี่ยวข้องกับ เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี เพื่อกำหนด ขอบเขตเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคเพื่อนคู่คิด

3) ศึกษาเอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องกับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

4) ศึกษาหลักสูตร จุดมุ่งหมาย มาตรฐานและตัวชี้วัดสาระประวัติศาสตร์และขอบเขต เนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

5) ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีจากเนื้อหาสาระ ที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ไว้ จำนวน 5 แผน รวมใช้เวลาเรียนทั้งหมด 5 คาบ โดยทั้ง 5 แผน จัดกิจกรรม การเรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งพัฒนาโดย Frank Lyman (1981) โดยมีขั้นตอน ในการทำกิจกรรม

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อขอรับ คำแนะนำ

7) หลังการตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและทำการปรับปรุงแก้ไขได้นำแผนทั้ง 5 แผน ไปให้ครูพี่เลี้ยงตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม

8) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามผลการตรวจของผู้ครูพี่เลี้ยง เสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วจัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 การสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีโดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาหนังสือ และหลักที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบผลการเรียนรู้
2) ศึกษาสาระการจัดการเรียนรู้และมาตรฐาน ตัวชี้วัดสาระสังคมศึกษา
3) วิเคราะห์เนื้อหา เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีแล้วสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ให้ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้จำนวน 30 ข้อ โดยคำตอบเป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก

4) นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อขอรับคำแนะนำ

5) หลังการตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและทำการปรับปรุงแก้ไข ได้นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อพิจารณาว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นสอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์ของการจัดการเรียนรู้หรือไม่โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนน	+1	สำหรับข้อที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
คะแนน	0	สำหรับข้อที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
คะแนน	- 1	สำหรับข้อที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

6) นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญการสอนสังคมศึกษา มาคำนวณหาค่า IOC แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จำนวน 20 ข้อ จากนั้นจึงทำการจัดพิมพ์

7) นำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนที่ผ่านการพิจารณาจากอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู

8) นำกระดาษคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ถูกต้อง 1 คะแนน ข้อที่ผิดหรือไม่ได้ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ข้อ ได้ 0 คะแนน และเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบบสอบถามความคิดเห็นตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ศึกษาหลักการ วิธีการ และรูปแบบในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น จากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

2) สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น ตามกรอบแนวคิดที่ได้ศึกษาจากเอกสาร

3) นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบความครอบคลุม และความถูกต้องชัดเจนของหัวข้อในแบบสอบถามความคิดเห็น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4) นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่ปรับปรุงแก้ไขไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) และความถูกต้องทางด้านภาษา

5) นำแบบสอบถามความคิดเห็นไปขอคำปรึกษา แก่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่งและนำไปใช้รวบรวมข้อมูลต่อไป

การแปลผลประเมินค่าคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามความพึงพอใจเกณฑ์การแปลผล

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู ที่เรียนเรื่องมารยาทของศาสนิกชนที่ดี ดังนี้

1. ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 32 คน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 30 ข้อ จากนั้นทำการตรวจแบบทดสอบที่นักเรียนได้ทำไปแล้ว เพื่อพิจารณาว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐาน เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี มากน้อยเพียงใด และควรได้รับการพัฒนาอย่างไร

2. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการใช้เทคนิคการสอนการเรียนรู้แบบร่วมมือ ตามแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน รวมเวลา 5 ชั่วโมง

3. ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรูปแบบเรียนรู้ร่วมกัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยให้กลุ่มเป้าหมายศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปตามกระบวนการขั้นตอนในแต่ละกรอบเนื้อหา

4. เมื่อสิ้นสุดการเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดี กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งหมดแล้วให้กลุ่มเป้าหมายทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้หลังเรียน (Posttest)

5. รวบรวมและตรวจผลการทดสอบหลังเรียน (Posttest) และทดสอบก่อนเรียน (Pretest) เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

4. ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องมารยาทของศาสนิกชนที่ดี โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

4.2 ข้อมูลจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีก่อนและหลังเรียน โดยการใช้เทคนิคการสอนแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 โดยพิจารณาจากค่าความแตกต่างของคะแนนนักเรียนแต่ละคน และทดสอบในภาพรวมโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test Dependent Group)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 หาค่าความเที่ยงตรง ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง มารยาทของศาสนิกชนที่ดีโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องเหมาะสมระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

ให้คะแนน +1 สำหรับข้อที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 สำหรับข้อที่ไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 สำหรับข้อที่ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

การแปลผล

ถ้าผลการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญ (IOC) มีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับจุดประสงค์ สามารถนำข้อคำถามนั้นไปใช้ได้ แต่ถ้าการพิจารณา IOC มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ข้อคำถามนั้นไม่สามารถวัดได้ตามจุดประสงค์ ให้ทำการแก้ไข ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5.2 หาค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

5.3 หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\bar{X}$	แทน	คะแนนสอบ
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด
	$\sum$	แทน	ผลรวม

5.4 การทดสอบค่าที (t-test Dependent Samples)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\sum D^2 - (\sum D)^2 / (n-1)}}$$

เมื่อ	D	แทน	ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน
	$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนความต่าง
	N	แทน	จำนวนคู่คะแนน

การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู อำเภอสองยาง จังหวัดตาก ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานผลการวิเคราะห์นำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านแม่พลู อำเภอด่านสองยาง จังหวัดตาก ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน สารวิชาสังคมศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับร้อยละ 80/80 ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นวิธีการเรียนรู้บนพื้นฐานของการให้ผู้เรียน แต่ละคนทำหน้าที่ให้ความรู้แก่เพื่อนในกลุ่ม ส่งเสริมการ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้สนุกสนาน ไม่น่าเบื่อ สามารถทำความเข้าใจ เนื้อหาได้ดี การจับกลุ่มมีความเหมาะสมและเวลาเหมาะสมกับเนื้อหา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกพันธ์ ให่พันธ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียน และเมื่อร่วมกับผังกราฟิกที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ร่วมด้วย ซึ่งมี ลักษณะเป็นแผนผังทางความคิด ประกอบไปด้วยความคิดหรือข้อมูลสำคัญๆ ที่เชื่อมโยงกันอยู่ในรูปแบบ ต่างๆ ทำให้เห็นโครงสร้างของความรู้หรือเนื้อหาสาระนั้น เป็นเทคนิคที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการ เรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ จำนวนมาก ดังเช่นเนื้อหาของวิชาสังคมศึกษา เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย ขึ้นเร็วขึ้นและจดจำได้นาน เนื่องจากเน้นการเชื่อมโยงความรู้เก่าและความรู้ใหม่ในการเรียนการสอน อย่างสมเหตุสมผล ทำให้รับรู้สิ่งต่างๆ อย่างมีความหมายเป็นวิธีการกระตุ้นและสร้างพัฒนาการของสมอง ให้ทำงานอย่างเป็นระบบ ผังกราฟิกจึงเป็นเครื่องมือที่มีคุณค่าสำหรับใช้ในการเรียนการสอนวิชาสังคม ศึกษา ทั้งยังมีหลายรูปแบบสามารถประยุกต์ใช้ได้โดยไม่สิ้นสุดแบบต่างๆ ของผังกราฟิกแสดงให้เห็นถึง การจัดลำดับกระบวนการคิดของผู้เรียนได้อย่างสมบูรณ์ เป็นกลวิธีที่ใช้ในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนให้ ชัดเจนยิ่งขึ้นนอกจากนี้ การทำผังกราฟิก ยังช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการตีความ การวิเคราะห์ การตัดสินใจ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ รวมทั้งส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ และการใช้ผังกราฟิก สามารถไปใช้ได้กับ ทุกระดับชั้น และจะมีประสิทธิภาพมากเมื่อนักเรียนช่วยกันทำเป็นคู่กับเพื่อนหรือทำเป็นกลุ่มและ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รณชัย จันทรแก้ว (2559) ได้ศึกษาเรื่องการใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรม เป็นฐานร่วมกับผังกราฟิก จึงเป็นวิธีการสอนที่ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้วิชาสังคมศึกษาด้วยการปฏิบัติจริง ด้วยตนเอง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ ด้วยการช่วยเหลือ แบ่งปันซึ่งกันและกันและสามารถสรุปความคิดรวบยอดได้อย่างเข้าใจ สร้างแรงจูงใจ ในการเรียนให้เกิดกับนักเรียน อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. การใช้เทคนิคการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน มีความเหมาะสมกับเนื้อหาบางเนื้อหา เท่านั้น ซึ่งควรจะเป็นเนื้อหาที่ให้ผู้เรียนได้เปิดกว้างทางความคิดโดยสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่าง หลากหลาย เทคนิคการสอนนี้จึงไม่เหมาะสมสำหรับเนื้อหาที่มีคำตอบตายตัว

2. หากใช้เทคนิคการสอนโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานกับนักเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น เหมาะสม มากขึ้นสำหรับการนำไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ยังอ่อนในเรื่องทักษะในการคิดอย่างมี เหตุผล ทำให้เกิดพฤติกรรมการคิด การพูดคุยและการแลกเปลี่ยนระหว่างกันน้อยกว่าเท่าที่ควร

3. นักเรียนมักจะตอบคำถามด้วยคำตอบสั้นๆ ไม่ครอบคลุมส่วนที่สำคัญ รวมทั้งขาดการหาเหตุผลสนับสนุน ผู้สอนจึงควรเน้นย้ำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการแสดงคำตอบและการให้เหตุผลอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา
- กรมวิชาการ. (2541). *แผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม (2540-2544): เพื่อวิถีชีวิตไทยในประชาคมโลก*. กรุงเทพฯ: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- กีนาริน ต้นเสียงสม. (2548). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้เทคนิค STAD กับวิธีสอนแบบปกติ. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ชนาธิป พรกุล. (2543). *แคล์: รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). *กระบวนการสันนิเวศนาการและระบบสื่อการสอน. ในเอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา หน่วยที่ 2*. กรุงเทพฯ: สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณัฐจิรา หลอดแก้ว. (2552). ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียแบบร่วมมือที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มวิชาคอมพิวเตอร์และระบบปฏิบัติการเบื้องต้นของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางปลาม้า สูงสุมาณดุสิต. *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ทีศนา แคมมณี. (2548). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.
- ธีรพงษ์ มหาวิโร. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550-2556)*. กรุงเทพฯ: เจริญรัฐการพิมพ์.
- รณชัย จันทร์แก้ว. (2559). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคผังกราฟิกที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 27(2), 165-178.
- เอกพันธ์ ให้อพันธ์. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. *ศึกษาวารสารศึกษาศาสตร์*, 4(1), 93-105.